

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 66/14
Люксембург, 30 април 2014 г.

Решение по дело C-26/13
Árpád Kásler и Hajnalka Káslerné Rábai/OTP Jelzálogbank Zrt

Потребителите, сключили договор за кредит в чуждестранна валута, трябва да имат възможност да преценят икономическите последици от прилагането при изплащането на кредита на обменен курс (курс продава на валутата), различен от приложимия курс при изчисляването на размера на кредита към момента на отпускането му (курс продава на валутата)

Националният съд може да замести неравноправна клауза с разпоредба от вътрешното право с оглед на възстановяването на равновесието между страните по договора и запазването на действието на последния

Директивата относно неравноправните клаузи¹ предвижда, че включените неравноправни клаузи в договори, сключени с продавачи или доставчици, не са обвързващи за потребителя. Що се отнася обаче до клаузите, определящи основния предмет на договора и съответствието между цената и възнаграждението, от една страна, и доставените стоки или предоставените услуги, от друга, Директивата оправомощава държавите членки да предвидят в националното законодателство, с което я транспонират, че посочените клаузи не подлежат на преценка относно неравноправния им характер, при условие, че те са изразени на ясен и разбираем език. Унгарското законодателство, с което се транспонира Директивата, предвижда такова изключение.

На 29 май 2008 г. г-н Kásler и г-жа Káslerné Rábai сключват с унгарска банка договор за ипотечен кредит, изразен в чуждестранна валута. Банката предоставя на кредитополучателите кредит в размер на 14 400 000 унгарски форинта (HUF) (приблизително 46 867 EUR).

Договорът предвижда, че определянето на размера на кредита в швейцарски франкове се извършва по **курс купува** на тази валута, прилаган от банката към момента на отпускането на средствата. Съгласно тази клауза размерът на кредита е определен на 94 240,84 CHF. Съгласно договора обаче размерът на всяка вноска по кредита в унгарски форинти се определя въз основа на **прилагания от банката обменен курс продава на швейцарския франк** в деня, предшестваш падежа.

Семейство Kásler оспорват пред унгарските съдилища клаузата, която позволява на банката да изчислява изискуемите месечни вноски на базата на курс продава на швейцарския франк. Те се позовават на неравноправния характер на посочената клауза, тъй като тя предвижда прилагането по отношение на погасяването на кредита на обменен курс, различен от използвания при предоставянето му.

Kúria (Унгарският върховен съд), сезиран с касационна жалба, иска от Съда да установи дали клаузата относно приложимите обменни курсове при договор за кредит на сума, изразена в чуждестранна валута, се отнася до основния предмет на договора или до съотношението цена/качество на услугата. Запитващата юрисдикция иска да се установи и дали спорната клауза може да се разглежда като изразена на ясен и разбираем език, и следователно да се приеме, че тя не подлежи на преценка относно неравноправния ѝ

¹ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, стр. 29; Специално издание на български език, глава 15, том 2, стр. 273).

характер съгласно Директивата. На последно място, унгарската юрисдикция иска да се установи дали при положение, че договорът не може да се изпълни след премахването на неравноправна клауза, националният съд има правомощието да го измени или допълни.

На първо място, Съдът припомня, че забраната да се преценяват клаузи, отнасящи се до основния предмет на договора, относно неравноправния им характер следва да се тълкува ограничително и може да се прилага единствено за клаузите, с които се определят основните престации по договора. Kúria следва да определи дали спорната клауза представлява съществен елемент от сключения от семейство Kásler договор.

Впрочем Съдът посочва, че преценката на въпросната клауза относно неравноправния ѝ характер не може да бъде изключена с мотива, че посочената клауза се отнася до съответствието между цената и възнаграждението, от една страна, и доставените стоки или предоставените услуги, от друга. В действителност, с оглед изчисляването на погасителните вноски, тази клауза определя единствено курса, по който се конвертира унгарският форинт в швейцарски франкове, без обаче да предвижда предоставянето на каквато и да било обменна услуга от кредитодателя. При липсата на такава услуга обаче финансовият разход, произтичащ от разликата между курс купува и курс продава, който трябва да бъде поет от кредитополучателя, не може да се разглежда като възнаграждение, дължимо като насрещна престация за извършена услуга.

На второ място, Съдът уточнява, че клауза, която определя основния предмет на договора, не подлежи на преценка относно неравноправния ѝ характер само ако въпросната клауза е изразена на ясен и разбираем език. В това отношение Съдът подчертава, че това изискване не се ограничава единствено до формалната и чисто граматическа яснота и разбираемост. Напротив, в договора за кредит трябва да са изложени прозрачно основанията и механизмът на конвертиране на чуждестранната валута. Следователно Kúria следва да определи дали въз основа на публичността на информацията, предоставена от кредитодателя при договаряне на договор за кредит, **относително осведомен и в разумни граници наблюдателен потребител е могъл** не само да установи съществуването на разлика между обменния курс купува и обменния курс продава на чуждестранна валута, но и **да прецени последиците от прилагането на последния курс при изчисляването на погасителните вноски и общата себестойност на сключения заем.**

На последно място, Съдът посочва, че при положение, че премахването на неравноправна клауза би довело, както в разглеждания случай, до невъзможност за изпълнение на договора, **Директивата допуска националният съд да замести въпросната клауза с диспозитивна разпоредба от националното право.** В действителност подобен подход позволява да се постигне целта на Директивата, изразяваща се по-специално във възстановяването на равновесието между страните, като се запази, доколкото е възможно действието на договора в неговата цялост.

Ако не се допускаше такава замяна и ако съдът бе длъжен да обяви договора за недействителен, възпиращото въздействие на санкцията на недействителността и целта за защита на потребителя биха били застрашени. В случая последицата от такава недействителност би била незабавната изискуемост на целия дължим остатък. Това обаче вероятно би превишило финансовите възможности на потребителя и по този начин би поставило в неблагоприятно положение по-скоро потребителя, отколкото кредитодателя, който предвид тази последица не би бил насърчен да избягва включването на подобни клаузи в своите договори.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106